

Apkoppor, vårdhygienisk riktlinje slutenvård

Bakgrund

Apkoppor (engelska monkeypox) orsakas av apkoppsvirus och är en zoonos, det vill säga en sjukdom som kan överföras mellan djur och människa. Det upptäcktes hos apor och fick därför namnet apkoppor, men det är sannolikt olika gnagare i central- och västafrikanska regnskogar som är reservoar för viruset.

Under 2022 har ett stort antal fall av överföring mellan människor upptäckts i flera länder, där apkoppor normalt inte förekommer. I det aktuella utbrottet har överföringen av viruset nästan uteslutande skett i samband med sexuella kontakter med nära hudkontakt mellan män som har sex med män, men även andra personer kan få sjukdomen.

Vanliga symtom är blåsor eller sår på bålen, armar, ben, händer, fötter, i ansiktet, i och runt munnen, runt könsorganen eller runt analöppningen. Svårigheter att äta och dricka kan uppkomma vid blåsor i munnen. Andra symtom kan vara feber, huvudvärk, muskelvärk, lymfkörtelsvullnad, smärta runt analöppningen eller i ändtarmen, svårigheter att kissa, diarré etc. Sjukdomen kan orsaka mycket smärta och obehag, men läker i regel av sig själv inom två till fyra veckor. Vuxna personer blir sällan allvarligt sjuka. Inläggning på sjukhus kan ibland behövas på grund av smärtsamma blåsor. Enstaka dödsfall har rapporterats i andra länder.

Inkubationstiden är vanligtvis 6–13 dagar men kan variera mellan 5 och 21 dagar.

Smittväg

Ny kunskap om hur sjukdomen sprids tillkommer fortlöpande. Apkoppor smittar framför allt vid nära fysisk kontakt med en person som är infekterad. Fysiska sexuella kontakter, eller andra nära hudkontakter med en smittsam person, utgör en särskilt hög risk.

Viruset bedöms sannolikt kunna ta sig in i kroppen via luftvägarna, skadad hud (även små skador som inte syns), slemhinnor samt sådesvätska/slidsekret, men alla potentiella smittvägar är ännu inte helt klarlagda. Man misstänker att viruset kan spridas via stora droppar från luftvägarna, kroppsvätskor och vätska från blåsor. Det är inte helt klarlagt om viruset också kan spridas på andra sätt. Det har förekommit fall med indirekt spridning, till exempel via sängkläder, handdukar mm som en person med apkoppor har varit i kontakt med.

Isolering

I första hand väljs enkelrum med negativt tryck, sluss och eget hygienutrymme. I andra hand väljs enkelrum, förrum och eget hygienutrymme.

Patient

Patienten ska tillämpa noggrann handhygien med tvål och vatten och/eller handdesinfektion. Informera patienten om smittvägarna.

Flytt av patient eller undersökning på annan enhet på sjukhus	Nödvändig medicinsk behandling får inte försenas på grund av misstänkt eller konstaterad förekomst av apkoppsvirus. Informera berörd enhet. Patienten skjutsas direkt in på undersökningsrummet. Patienten ska ha rena kläder, torra och rena förband/blöjor, ev. drän och urinpåse bytes. Renbäddad säng med desinfekterade tagytor.
Personal	Basala hygienrutiner ska alltid tillämpas i alla vårdsituationer av all personal. Andningsskydd FFP2 används tillsammans med visir inne på patientsalen. Vid nära kontakt, undersökning, behandling och omvårdnad används långärmad vätskeresistent skyddsrock (PB6) och handskar. Handskar byts mellan olika arbetsmoment för att inte kontaminera ytor.
Besökare	Begränsa antalet besökare. Besökare ska, om de önskar, erbjudas att använda skyddsutrustning i form av andningsskydd och visir samt eventuellt skyddsrock och handskar vid närkontakt med patienten. Information ges om att tvätta händerna med tvål och vatten eller sprita händerna före och efter besök.
Tvätt	Tvätt hanteras som smittförande och läggs i gul tvättsäck med upplösbar innerpåse
Avfall	Avfall såsom skyddsutrustning och engångsmaterial som inte bedöms vara kraftigt förorenat hanteras som vanligt avfall. Avfall som bedöms vara kraftigt förorenat med kroppsvätskor hanteras som smittförande avfall enligt sedvanlig rutin, kasta i soppåse på patientsalen och lägg sedan i gul avfallbox i sköljen.
Disk	Avdelningsdisk tas ut ur rummet och diskas på sedvanligt sätt. Disk från centralköket skickas med matvagnen som vanligt.
Städning	All städning sker av vårdpersonal. Daglig desinfektion av tagytor i patientrum och på toalett med klordukar eller Virkon 1%. Spill på ytor/golv torkas upp med rengöringsmedel och vatten. Eftertorka med klordukar eller Virkon 1%.
Slutstädning	Slutstädning sker av vårdpersonal. Använd skyddsutrustning och desinfektionsmedel enligt ovan. Se Vårdhygieniska riktlinjer, Städning .